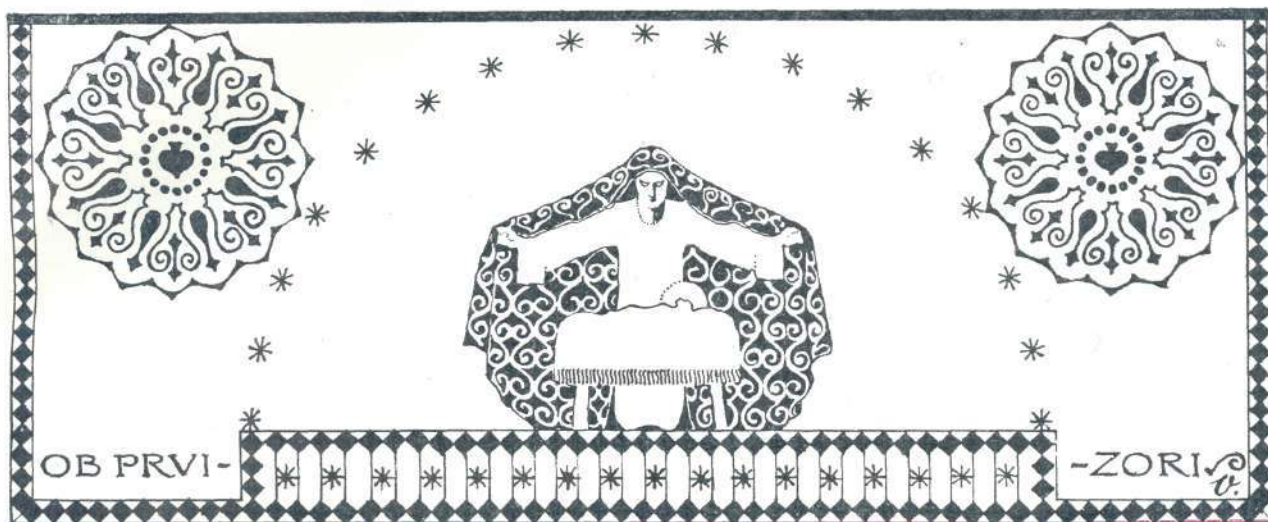

Frančišku Lampetu

posvečujemo ob tridesetletnici Dom in Sveta to knjigo. Njegova je. On je prvi mislil na njo in ob času, ko so bile zvezde slovstvu manj prijazne; ko se o umetnosti še skoraj ni vedelo, ali je. Zamislil je to knjigo vse lepšo, toda če ni popolna, je vsaj dovolj verna slika sodobnega slovenstva; in kar je dobrega v njej, je tudi njegovo delo. Njegov duh jo preveva. Njegova čista in iskrena ljubezen do resnice in lepote, njegova živa želja, da pridi našim izmučenim srcem ta skrivnostna moč, ta rōsa iz večnosti, jo je pisala.

Frančišku Lampetu, ki Dom in Sveta ni ustvaril, ki je marveč od lastnega življenja vzel, da ga je njemu dal,

bodi posvečena ta knjiga. Njegova je.

Na nas pa je, da njegovo delo nadaljujemo, kajti jubilej nas uči, kaj smo storili, in še bolj, česa nismo.

Svobodno naj se tedaj razgibljejo dobre sile, in radostno!

Po resnico pojdemo k mnogoterim ugankam umetnosti in življenja in nič drugega nečemo od nje, kakor da je resnična. Lepoto bomo iskali, kjerkoli jo zaslučimo v kateri izmed premnogih njenih oblik; ne drznemo se ji predpisovati, da bodi taka ali drugačna, a da je vsa lepa, to hočemo od nje.

Umetnost nam tudi ni idol, ki ga molimo. Živ organ življenja je in je le toliko vredna, kolikor življenju služi. Času koristi, kolikor večno veljavnega ustvari. Zato poreče zmoti, če jo sreča: „Laž si in ti kljubujem!“ In zlu, ki ga vidi, bo rekla: „Greh si in te sovražim!“ V tej suženjski sedanosti, v tej srčni stiski našega naroda in dušni onemoglosti človeštva tudi zanjo ni važnejšega dela, nego da oznanja z besedami, ki so ji dane, osvobojujočo moč resnice božje in veselo prostost krščanskega nramnega zakona.

Svobodno naj se tedaj razgibljejo dobre sile, in radostno, ker jim nikjer ni mejâ, ne ovire:

naša misel se ljubó oklepa doma, prepreza svet in hoče v večnost.

Izidor Cankar.